

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 05.11.2018

Dykker ref.:

[Deres ref.]

Vår ref. (oppge ved svar):

2018/5116

Saksbehandlar:

Johan Danielsen

Avgjerd i klagesak - klage frå Naturvernforbundet, SABIMA og WWF på løyve frå Fylkesmannen i Nordland til utsetting av fjelledelgran på Gnr/bnr 42/282 i Saltdal kommune

Miljødirektoratet opprettheld Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak frå 26.01.2018 om å gi Det norske skogfrøverk løyve til utsetting av fjelledelgran i Saltdal kommune. Miljødirektoratet finn ikkje at utsetting av fjelledelgran på dette arealet gir så store uheldige verknader på naturmangfaldet at det veg opp for dei positive samfunnsøkonomiske verknadene av tiltaket.

Vi viser til klage frå Naturvernforbundet, SABIMA og WWF Norge 12.02.2018, på Fylkesmannen i Nordlands vedtak av 26.01.2018. Klagesaka ble sendt til direktoratet frå Fylkesmannen i brev av 15.03.2018. Vi seier oss lei for at saka har blitt liggande.

Sakas bakgrunn

Fylkesmannen i Nordland ga i vedtak av 26.01.2018 Det norske skogfrøverk (søkjær) løyve til utsetting av 600 planter av fjelledelgran (*Abies lasiocarpa*) på 11 dekar på gnr./bnr. 42/282 i Saltdal kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7. Søkjær opplyser at deler av området er i bruk til klonarkiv for furu og gran og som dyrka mark. Det ligg til rette for langsigktig leigeavtale for arealet. Dette er avgjerande for produksjon av frø. Søkjær argumenterer for at det er viktig med lokal produksjon av frø til julereproduksjon av fjelledelgran i Nord-Noreg.

Naturvernforbundet, SABIMA og WWF Norge (klager) klaga i brev av 12.02.2018. Fylkesmannen varsla søker om klaga i brev av 20.02.2018.

Merknader frå klager

Klagen er grunnigitt slik:

- Fjelledelgran er feilplassert i Svartelista til Artsdatabanken med LO, låg risiko, ettersom der er dokumentert spreiing av arten til naturen i fleire høve, mellom anna på Hirkjølen. Dette

har leia til at Artsdatabanken i framlegg til ny svarteliste frå 2018 hørde på å endre plassering til høg risiko (HI).

- Bruken av forskrifa er feil då produksjon av kongler/frø, skil seg frå vanleg bruk av treslaget. Elles legg en ved løyve til bruk av fjelledelgran at trea skal hoggast før dei blir kongleberande.
- Føremålet med plantinga gjev stor risiko for skadeleg spreiling til naturreservat, viktige naturtypar og område med raudlista arter.
- Naturreservatet Fiskvågflåget er ikkje kartlagt etter DN-handbok 13 og det er difor rom for at det er fleire viktige naturtypar i området.
- Fylkesmannen si vurdering der det leggast vekt på andre samfunnsinteresser framfor naturverdiane er feil.
- Vilkåra let seg i liten grad gjennomføre.

Søker sine tilsvær til klagen

- Skogfrøverket har det nasjonale ansvaret for sikker frøforsyning til skogbruket og juletrenæringa.
- Utan etablering av felt med tre som produserer frø i Noreg må dei hentast frå USA og Canada.
- Det er vanskeleg å få tak i frø frå på grunn av at:
  - Små kjelder med gamle, lite vitale frøtre.
  - Det går mange år mellom kvart godt frøår.
  - Dei som handlar med frø lokalt har lagt ned.
  - Skogvern, skogbrann, skogdød og sjukdom hindrar eller set grenser for frøsanking.
- Det er vanskeleg å få til import av rein såvare utan skadelege sjukdommar.
- Det er ei ønska næringsutvikling i juletrebransjen basert på fjelledelgran.
- Frøreplantasjon bør ligge i Nordland slik at det blir produsert planter med rett vekstrytme.
- Vilkår om innsamling av alle kongler frå alle tre kvart år

Fylkesmannen sine vurderinger

Fylkesmannen har i sitt vedtak av 26.01.2018 vurdert søknaden etter prinsippa i naturmangfaldlova. Vilkåra for klage er oppfylt både i forhold til klageinteresse og tidsfrist. Fylkesmannen viser i sitt vedtak av 26.01.2018 til svartelista og dei eigenskapane fjelledelgran har med tanke på spreiling og anna. Ein finn frå fylkesmannen si side ikkje naturverdiar i utplantingsområdet og at arealet består av 4daa som vært brukt til klonarkiv for furu, 4,5 daa blandingsskog og 3,5 daa fulldyrka mark (grasproduksjon). Fylkesmannen finn at utsettingsområdet ligg nært disse naturverdiane:

Navn	Kategori	Verdi/status	Avstand
Fiskvågflåget	Naturreservat - kalkfuruskog		240 m
Fiskvågvatnet	Naturreservat - våtmark		510 m
Fiskvågvatnet	Naturtype: Kalksjø (humusrik kalksjø)	B - viktig	590 m
Nestby	Gråor-heggeskog (flommarksskog)	C - lokalt viktig	1 070 m
Os - Raudsand	Slåttemark	C - lokalt viktig	1 550 m
Kvalnes	Kalkskog	B - Viktig	1 760 m
Tørrågas bekkekloft	Naturtype: Kalkskog (kalkbjørkeskog)	A - svært viktig	1 990 m
Skog ved Gropa	Gråor-heggeskog (flommarksskog)	C - lokalt viktig	1 860 m
7 arter ¹	Rødlistede arter	EN - sterkt truet	760 -2 000 m
14 arter ²	Rødlistede arter	VU - sårbar	350 -2 000 m
22 arter ³	Rødlistede arter	NT - nær truet	250 -2 000 m

¹Brushane, gaupe, hubro, jerv, knekkand, makrellterne, vipe

²Alm, begerblygmose, bergand, hettemåke, horndykker, lappfiskand, lappspurv, oter, rosenfink, sangerke, sivhøne, skjeand, sothøne, storspove

³Bergirisk, blåstrupe, fiskemåke, fiskeørn, gjøk, gråkrans, gulspurv, hare, hønsehauk, jaktfalk, klåved, marisko, nebbstarr, sandsvale, sivspurv, snøhvit sliresopp, stær, taksvale, tyrkerdue, *Bembidon lapponicum* (løpebille), *Bledius denticollis* (kortvinge), *Corticaria polypori* (barkmuggbille)

Fylkesmannen legg til grunn at områda kring plantefeltet vil bli påverka om vind eller fugl spreier frø frå dette. Rik berggrunn og topografiske forhold gir grunnlag for stort naturmangfald kring Rognan. Området er relativt godt kartlagt. Det er rapportert om spreieing av norsk gran og nokre få individ av andre arter av gran (til dømes edelgran, sitka- og eller lutzgran) inn i Fiskvågflåget naturreservat som ligg 240 m frå det planlagde plantefeltet. Det er ukjent om dette er frøspreieing eller om individua er planta. Som ledd i skjøtsel av kalkfuruskogen i reservatet er det hogd gran i reservatet. Ny spreieing av fjelledelgran inn i reservatet kan på lang sikt vere et trugsmål mot reservatets naturverdiar.

Fylkesmannen si samla vurdering er at utplantinga ikkje vil gi vesentlege uheldige følger for naturmangfaldet. Det er etter fylkesmannen si vurdering liten fare for spreieing av fjelledelgran utanfor den sonen som blir dekka av Skogfrøverkets planlagde oppfølging. Spreieing inn i Fiskvågflåget naturreservat vil antakeleg bli fjerna i samband med skjøtselstiltak retta mot naturleg spreieing av norsk gran inn i reservatet.

Til slutt legg fylkesmannen vekt på andre samfunnsmessige interesser i form av at det er vanskeleg å finne gode areal for produksjon av fjelledelgranfrø i landsdelen.

Lovgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (forskriften) er å hindre at utsetting av utanlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 1. Etter § 5 er det krav om løyve til utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål. Vurdering av løyve til utsetting, skal vege omsynet til uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 7 første ledd opp mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. naturmangfaldlova (nml.) § 14. Prinsippa i nml. § 8 til 12 leggast til grunn som retningslinjer for vurderinga, jf. nml. § 7.

Kunnskap om fjelledelgran

I Artsdatabankens "Fremmedartliste 2018", er fjelledelgran (*Abies lasiocarpa*) plassert i låg risiko (LO).

Fjelledelgran veks naturleg i fjellområda i Nord-Amerika (Rocky Mountains - Alaska). Den er hardfør, toler skygge og trivs på god jord med rikeleg frisk fukt, men veks og i mindre næringsrikt jord (Børset 1985). Den finns i liten grad i Norge, dekker om lag 2 km² skogareal. Under våre forhold setter fjelledelgran frø frå 30-40 års alder. Det er liten spreieing rundt plantefeltet, og beiting av hjortedyr på forynginga kan forklare noko. I høgtliggende skogsområde i Oppland (Hirkjølen) er det likevel vist noko spreieing som er forventa å gi opphav til nye frøtre (Østraat 1999). Arten er langlevd og har noko spreieing. På Hirkjølen er det observert opptil 170 ungplanter/da og spreieing ut til 57 m frå mortre. Potensiell windspreieing er berekna til å være opp til 2011 meter ved vindhastigkeit på 10 m/s og 4022 ved 20 m/s.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet legger til grunn at utsettingsområdet ikkje har dokumenterte naturkvalitetar. Områda kring utsettingsområdet er etter høve godt kartlagde. Dei potensielle skadeverknadene knytt til utsetting av fjelledelgran er kjende. Naturmangfoldloven sin § 8 seier at kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimeleg forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfald. Vi legg derfor ikkje vekt på føre var-prinsippet i saken, jf. nml. § 9. Sjølv om det er plantefelt med norsk gran og utanlandske treslag i området, finn vi ikkje at utplantinga det er søkt om i vil gi vesentleg auka samla belasting på økosystemet i området, jf. nml. § 10. Av naturverdiane som kan bli påverka av utplantinga finn vi Fiskvågflåget naturreservat mest relevant.

Vi legg vekt på:

- Arten er vurdert å høyre til i kategori LO (låg økologisk risiko) i fremmedartslista 2018.
- Tiltaket er regionalt viktig for satsing på fjelledelgran i juletreproduksjon.

- Dyrking av frø lokalt gir betre biosikkerhet enn import.

Miljødirektoratet er einig med fylkesmannen om at vilkåra gitt i løvve til utsetting dagsett 26.01.2018 er tilstrekkelege til å hindre vesentleg skade på naturmangfaldet. Tiltaket har vesentlege samfunnsinteresser. Lokal produksjon av juletre i landsdelen er eit satsingsområde og lokalt produsert og regionalt tilpassa plantemateriale er viktig både for produksjon og biosikkerheit. Dette gjer at vi opprettheld fylkesmannen sitt vedtak.

Vi gjer merksame på at eventuell bruksendring av areal frå dyrka mark til skogproduksjon må søkast om til kommunen.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettheld Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 26.01.2018, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Det norske skogfrøverk får løvve til utsetting av 600 planter av fjelledelgran (*Abies Lasicarpa*) til skogproduksjon på 25 dekar skogsmark på gnr./bnr. 5471 i Saltdal kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7.

Miljødirektoratets vedtak er endeleg og kan ikkje klages vidare, jf. forvaltningslova § 28 tredje ledd.

Helsing

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Tenk miljø - vel digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Stiftelsen Det norske Skogfrøverk	Postboks 118	2316	HAMAR